

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา เรื่องภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี รายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล
6. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จำนวน 189 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา และใช้เกณฑ์กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดขนาดของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 - 610) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดกลาง	78	52
ขนาดใหญ่	111	75
รวม	189	127

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) แสดงสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี ได้แก่ เพศของผู้บริหาร ประสบการณ์การบริหาร และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับบทบาทกระบวนการภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของแมนซ์ และซิมส์ (Manz & Sims, 1991, อ้างถึงใน คุณวุฒิ คนฉลาด, 2540, หน้า 113) ซึ่งประกอบด้วยภาวะผู้นำเหนือผู้นำ 7 ประการ จำนวน 56 ข้อคือ การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง จำนวน 8 ข้อ การแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง จำนวน 12 ข้อ การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง จำนวน 6 ข้อ การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก จำนวน 9 ข้อ การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและการตำหนิต่างสร้างสรรค์จำนวน 6 ข้อ การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยสร้างคณะทำงาน จำนวน 7 ข้อ การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง จำนวน 8 ข้อ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบผู้นำเหนือผู้นำ (Super Leadership) ตามแนวคิดของ แมนซ์ และซิมส์ (Manz & Sims, 1991, p. 33 อ้างถึงใน คุณวุฒิ คนฉลาด, 2540, หน้า 113) และแบบสอบถามของอุทิส แสงผ่อง (2549, หน้า 107 - 112) เพื่อนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม
2. ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวกับกระบวนการภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ตามแนวคิดหรือทฤษฎีที่คล้ายคลึงกันและเกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพิจารณาปรับเปลี่ยนเป็นกระทงคำถามเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างแบบสอบถามเป็นข้อกระทงคำถามเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ประธานกรรมการผู้ควบคุมงานนิพนธ์ ตรวจสอบสำนวนภาษาและความสมบูรณ์ของเนื้อหา
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วเสนอให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยบุคคลและตำแหน่งหน้าที่ดังนี้

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิญญู สมพงษ์ธรรม ผู้อำนวยการศูนย์นวัตกรรม การบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4.2 นายวรดิษฐ์ เสรหมฐสันต์ รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ระดับ 8 สังกัด สำนักการศึกษา เทศบาลเมืองชลบุรี

4.3 ดร.เสาวคนธ์ จันทร์ผ่องศรีศึกษานิเทศก์ ฤศ.2 สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาล เมืองชลบุรี

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try - out) กับพนักงานครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนน รวมทั้งฉบับ (Item - Total Correlation) ได้ค่าสหสัมพันธ์ (r) รายข้อของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง .52 - .87

6. นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกแต่ละข้อที่มีตั้งแต่ .20 ขึ้นไป มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของกรอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 - 204) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) และมีความสมบูรณ์ ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามวิธีการและขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือจากศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี เพื่อขอความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จัดแบบสอบถาม จำนวน 127 ฉบับ ไปยังครูผู้ปฏิบัติการสอน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเอง ปรากฏว่าได้รับคืน 127 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ทุกฉบับ มาให้คะแนนตามน้ำหนักที่กำหนดไว้ ตามแนวคิดของเบสท์ และคานท์ (Best & Kahn, 1993, p. 247) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติมากที่สุด
 - 4 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติมาก
 - 3 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติปานกลาง
 - 2 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติน้อย
 - 1 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติน้อยที่สุด
2. นำข้อมูลที่ได้ให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนักรายข้อบันทึกลงในคอมพิวเตอร์และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรม SPSS for Windows
3. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาดำเนินการตามความมุ่งหมายของการวิจัยต่อไป

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาแยกวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประเภทยของสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ เพศของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยเป็นผู้สำรวจข้อมูล วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert, 1967) โดยเรียงลำดับจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารทั้ง 5 ระดับ โดยหาค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด นำมาเทียบกับเกณฑ์โดยกำหนดเกณฑ์และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และ บุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 25 - 26)

4.51 - 5.00	หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้

1. วิเคราะห์จำนวนครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จำแนกตามเพศของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษา ใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศของผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที ($t - Test$)
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที ($t - Test$)
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที ($t - Test$)